Jean Calvin: Život i nauk reformatora

Ako se veličina čovjeka očituje u: pobožnosti, jednostavnosti, skromnosti, dosljednosti, i radišnosti onda je švicarski reformator francuskoga podrijetla prava paradigma.

Njegov životni slogan i teološki nauk dobro ga predstavljaju: »Bože predajem ti svoje srce – iskreno i hitro!«, »Naša mudrost, ono što bi mogli nazvati istinita i stvarna mudrost sastoji se, skoro pa u cijelosti, od slijedeća dva dijela: spoznaja Boga i nas samih! Budući su povezane, jedna sa drugom mnogim sponama, nemoguće je odrediti koja prethodi i rađa drugu.«

Djetinjstvo i mladost

Jean Calvin (fra. Jean Chauvin, lat. *Johannes Calvinus*, eng. John Calvin, hu. Kálvin János, hrv. Ivan Kalvin, mi ćemo koristiti fran-eng. verziju Jean Calvin) rođen je 10. srpnja 1509. u Noyonu u Francuskoj.

Otac mu se je zvao Gerard Calvin (Chauvin ili Cauvin), majka Jeanne Lefrance imala je važnu ulogu u poticanju religioznosti. Otac je radio u administrativno-pravnoj službi mjesnoga biskupa. Imao je brata Karla, dvije sestre i jednog brata koji je umro kao dijete.

Zanimljiv događaj, iz ranoga života, zbio se je 21. svibnja 1521., u dobio od 12. imenovan je za kapelana Gesine od lokalnog Noyonskog biskupa. Iako je od mladosti pokazivao pobožnost to je imenovanje najvjerojatnije zasluga njegova oca koji je bio u dobrim odnosima s biskupom te je gajio svećeničke ambicije za svoga sina. Službu nije obnašao u punom smislu riječi, a dvije godine poslije nakon što je izbila kuga, otac ga šalje na školovanje u Pariz (1523.) u La Marche. U dobi od 17. g. završava školu te 1526. upisuje i završava Fakultet Mont Aigu, humanističko-filozofski studij kao pripremu za daljnju svećeničku naobrazbu. Bio je pobožan, odličan, i marljiv student. Nakon što je otac došao u nesuglasice s biskupom, u suglasju sa sinom, preusmjerava ga na studij prava koji studira od 1528. do 1531. na fakultetima Orléans i Bourges. Po završetku magisterija iz studija prava, ponuđena mu je stipendija za doktorat, ali su njegovi putovi išli u drugom pravcu. Nakon smrti oca (1531.) i započete odvjetničke karijere iz Bourgesa se vraća u Noyon, a potom seli u Pariz.

Prema mišljenju biografa, Williama Wilemana, njegovo obraćenje Bogu uvjetovano je: djelovanjem Duha Svetoga koji ga je doveo do spasonosne vjere u Boga po Gospodinu Isusu Kristu, promatranjem progona i ubijanja kršćanskih vjernika, te proučavanjem *Svetoga pisma* na koje ga je potaknuo zemljak i rođak Pierre Robert Olivétan. On je bio reformatorski propovjednik u Ženevi, i prvi preveo *Bibliju*, sa izvornih, na francuski jezik 1535. Vodili su dugačke razgovore o istinskoj vjeri koja se temelji na nauku Božje objave zapisane u *Svetomu pismu*, te religijskom sustavu kojega je stvorio i osmislio čovjek za ostvarivanje potreba određene institucije.

Boravak će u Parizu ostaviti velikoga traga na njegovoj duhovnoj formaciji i produbljivanju vjere u Boga. Nakon što se je susreo s kršćanskim vjernicima i reformatorima uočava dubinu istine koja je razotkrivena u biblijskom nauku. Njegov prvi biograf, prijatelj, suradnik i nasljednik pastoralne službe u Ženevi Théodore de Bèze ovako je opisao taj boravak: »Calvin je, tijekom nekoliko mjeseci boravka u Parizu, došao u doticaj sa svim predanim pobornicima reformirane religije; te smo često čuli pohvale, između ostalih, o S. de la Forge, čuvenom obrtniku, koji je zbog pobožnosti i vjere u Krista spaljen na lomači. On, također, veliča to mučeništvo u svojemu traktatu protiv Libertinaca. Calvin je od toga vremena odbacio sve druge studije, te se je posvetio službi Bogu, na veliko zadovoljstvo svih pobožnih vjernika koji su svoje sastanke, tada, održavali skriveno.« Vjernici su tada imali velikih poteškoća: bili su proganjani i ubijani, a vjera u Boga i *Biblija* bila je branjena.

Pogled na službu i život

Iako je imao propovjedničkoga, učiteljskoga, pastoralnoga, i spisateljskoga iskustva i prije, njegova puna pastoralna služba započinje dolaskom u Ženevu 1536., a intenzivno traje od 1541. do 1564., a njezin opis i popis je izvarendan.

Bog mu je uputio poziv za službu preko svećenika, kršćanskoga reformatora i propovjednika Guillauma Farela († 1565.). Nakon što je 1536. krenuo za Strassbourg, u nakani da se tamo nastani, dolazi u Ženevu, i tu se odvija zanimljiv događaj i poziv za službu Bogu. Théodore de Bèze ovako je opisao susret dvojice vjernika, poruku i Calvinovu odluku: »'Obznanjujem ti, u ime Svemogućega Boga, da ako, temeljem tvojih prijašnjih studija, odbiješ raditi sa nama u ovom Gospodnjem djelu, Gospodin će te prokleti jer misliš više na sebe nego na Gospodina!' Calvin se je, prestrašen strašnom kletvom, podredio Prezbiteriju i Gradskoj upravi te uz odobravanje naroda, izabran za propovjednika, što isprva nije prihvaćao, te je imenovan profesorom teologije, a službu je prihvatio u kolovozu 1536.«

Prvo je pastoralno djelovao u Ženevi od 1536. do svibnja 1538. Zbog velikih neugodnosti i odbijanja kršćanskih reformi odlazi sa G. Farelom na pastoralnu službu u Strassburg (u biti su otjerani). Tri godine pastoralno služi francuskim izbjeglicama. Poziv na povratak i molba za nastavak pastoralne službe u ime Crkve došao je od Gradske uprave. On je vrlo nevoljko i sa velikom borbom u sebi prihvatio poziv i povratak. Na kraju će se to pokazati kao vodstvo od Boga za službu, i blagoslov Crkvi, te se u rujnu 1541. ponovo vraća u Ženevu.

Odlike i postignuća

Vrlo brzo se pokazao kao: predani pastoralni službenik, propovjednik, učitelj, radnik u Božjemu vinogradu, organizator, i ponajbolji biblijsko-reformacijski teolog. Bio je: izuzetan pisac, teolog, profesor, borac za građanska prava, i pravedno društvo.

Predano je obavljao reformatorsku službu pomažući da se građani Ženeve oslobode: poganskoga praznovjerja, idolopoklonstva te grade društvo na biblijskim načelima. Zajedno s Crkvom u Ženevi skrbio je za vjerske izbjeglice i prognanike, koji su tražili slobodu i sigurnost od vjerskoga progona. Ženeva će, uz pomoć mnogih ljudi – koji su bili nadahnuti vjerom u Gospodina Isusa Krista – i poticani od reformatora, postati jedno od najuređenijih mjesta Europe. Središte: vjere, kulture, znanja, reda i rada.

Zajedno je s Bèzeom osnovao Ženevsko sveučilište 1559. Ispočetka kao školu za teološku naobrazbu, kasnije će prerasti u poznatu i prepoznatu međunarodnu visoko obrazovnu instituciju. Danas je drugo po veličini Sveučilište u Švicarskoj sa više od 16 000 studenata koje nudi više od 280 različitih diploma.

Jean Calvin je bio pod stalnim pritiscima pastoralne službe, te izazova koji su iz nje proizlazili, spletki i mogućega ubojstva od strane inkvizicije, te političkih pritisaka Gradske uprave. Iako su ženevske vlasti naginjale reformaciji, ipak su bile u otporu prema dubinskim reformama. Politika je imala veliki utjecaj na crkvena pitanja, pa je dugo trajao proces odvajanja svjetovne od crkvene vlasti. Svojim djelovanjem Calvin je postavio temelje demokratskoga društva u kojemu politika ne smije voditi crkvenu upravu i odlučivati o vjerskim pitanjima, a pravo pojedinca na slobodu savjesti i vjeroispovijesti postat će temeljno ljudsko pravo (tomu će veliki doprinos dati prezbiterijanci). Postavio je temelje odvajanja svjetovne vlasti od Crkve, a taj proces postaje vidljiv pri kraju njegove službe. Calvin je svjetovnu vlast doživljavao kao suradnika Crkve, koja treba djelovati za opće dobro i štititi vjeru kao temelj društva, te osigurati vjernicima slobodno bogoštovlje, i slobodu vjeroispovijedanja.

Često se Calvinu prebacuje rigidnost i stega koju je, navodno, provodio. Istina, reformator nije imao sklonosti egzibicijskom ponašanju, životu i službi je pristupa predano i pedantno, a to su neki tumačili kao rigidnost. Bio je izuzetno dosljedan u službi, te redovito obavljao pastoralnu, propovjedničku-učiteljsku službu, živio je spartanski, iako je imao mogućnost za ugodan život. Jeo je

jednom dnevno, volio je popiti čašu vina, ali je bio umjeren. Redovito je predvodio Bogoštovlje, držao predavanja, biblijske pouke, posjećivao vjernike, te vodio brigu o spasenju njihove duše, organizirao sastanke kolegija svećenika i prezbitera, te bio vrlo marljiv. Od drugih nije tražio da žive kao on, ali je sve poticao na vjeru u Boga i život po evanđeoskim načelima.

Supruga i suradnica

Bio je oženjen za Idelette de Bure, udovicom i majkom dvoje djece. Sa njom je živio u kratkom i vrlo sretnom braku od 1540. do 1549. Idelette je bila veliki blagoslov, supružnica i prijatelj. Živjeli su u kući, s pogledom na Ženevsko jezero, koju su dobili na korištenje od Gradske uprave. Vrata njihova doma bila su otvorena vjernicima i vjerskim izbjeglicama. Imali su troje djece, ali su svi troje umrli vrlo brzo nakon rođenja. Idelettine posljednje riječi govore o njezinoj vjeri: »Veličanstveno uskrsnuće, Bože Abrahama i naših očeva! Tvoj narod je vjerovao u tebe od početka tijekom stoljeća. Nije osramoćen, i ja gledam u tvoje spasenje!« Njezina smrt je ostavila dubokoga traga na njegovom srcu. Calvin se, koji je tada imao četrdeset godina, više nije ženio. Vodio je skrb o njezinoj djeci iz prvog braka.

Pobožnost reformatora

Calvin je bio čovjek vjere, života prožetoga pobožnošću. Nije to bila naučenost religijskih pojmova nego bliskost i prisnost s Bogom kroz molitvu. Iz takovoga je odnosa proizlazila njegova teologija, koja nije suhoparno iznošenje dogmatskih istina nego promišljanje i razrađivanje Božjih objava i istina – za život vjere – temeljenih na *Svetomu pismu*.

Djelovanje, služba, društvena angažiranost; pristup životu, radu, obrazovanju i ekonomiji proizlazile su iz njegove vjere u Gospodina Isusa Krista i ne mogu se od nje odvojiti. Vjera i obraćenje Bogu imali su ključnu ulogu u životu i nauku. Zagovarao je koncept pobožnosti kao: cjelo-životnog usavršavanja, rast u spoznaji Boga, te otkrivanja duhovnih načela primjenjivih za život. Duhovno, intelektualno i emocionalno usavršavanje primjenjivo u svim djelovima života i rada. Obraćenje Bogu, i nakon što je dobro proučio grčko-latinske filozofe, te apostolske i rano crkvene veličine, navelo ga je na zaključak kako je *Sveto pismo* iznad svih načela koja su otkrili učeni ljudi. *Biblija* je za njega vrhovništvo duhovnosti i ćudoređa, odrednica života, udžbenik pobožnosti i društvenih odnosa, te poticaj za duhovno-molitveni život!

Prof. dr. Ford Lewis Battles ovako je zaključio u članku *Pobožnost Jeana Calvina*: »Ako želimo razumjeti Calvinov pogled na kršćansko učeništvo, moramo na trenutak otvoriti svoj um za određene pretpostavke koje ima: 1. Čovjek u potpunosti ovisi o Bogu 2. Možemo uživati i koristit stvarnost koja nas okružuje, ali umjereno i odgovorno 3. Bog provida 4. Postoji bitna razlika između filozofa i *Svetoga pisma* 5. Zagrobni život nije samo cilj zemaljskog života nego osnaženje u nadi 6. Sva dobra su dar Božje dobrote 7. Na kraju ćemo položiti račun za sve.«

Reformatorov nauk

Napisao je više tisuća stranica i na stotine radova. *Corpus Reformatorum* sadrži 59 tomova spisa na latinskom, na tisuće stranica: propovijedi, pouka, traktata, prijepiski, pisama. Pisao je na latinskom, i francuskom jeziku uz vrlo dobro poznavanje hebrejskog i grčkog jezika. Jezični stručnjaci tvrde kako je njegov francuski jezik izuzetno napredan i stilski dotjeran, te ga se po tome može svrstati u red velikih francuskih književnika. Napisao je komentare na gotovo sve knjige *Svetoga pisma*. Ako se uzme u obzir »tehnika« koja se je onda rabila (pero, tinta i papir), bez mogućnosti revidiranja i arhiviranja koja su danas dostupna, njegova spisateljska aktivnost dobiva još više na značenju.

Najpoznatije djelo, *Instrukcije kršćanske religije* (*Institutio Christianae Religionis*), sustavno izlaže osnove biblijsko-kršćanskog nauka, s više tisuća biblijskih referenci, u četiri cjeline, dovršeno 1559. To je: cjelovita, duhovna, logična, razrađena, primjenjiva biblijska i sustavna teologija

temeljena na: Isusovom, apostolskom, rano crkvenom, i biblijsko-kršćanskom nauku. Ovo je djelo zamislio kao uvod u reformiranu teologiju, i na njemu je radio dugi niz godina. Pisao je polemično i kritičko s obzirom na sva odstupanja od izvornog kršćanskoga nauka, te ga treba iz tog ugla proučavati. Bilo je više izdanja: 1536., 1539., 1543., te 1559. uz proširivanje od šest do osamdeset poglavlja u posljednjem izdanju. Mnogi povjesničari i teolozi smatraju *Instrukcije kršćanske religije* najboljom reformacijskom sustavnom teologijom.

Teolog *Biblije*

Calvin je teolog *Svetog pisma* u punom i pravom smislu te riječi. Za njega je *Riječ Božja*: izvor, nadahnuće, smjernica i konačni autoritet – spoznaje Boga, pobožnosti, nauka, svjetonazora, rada, ekonomije, znanosti i svjetonazora. Svemir i stvarnost upućuju na Boga i svjedoče o njegovom stvaralačkom geniju, a *Biblija* daje objavu Božje volje čovjeku (Ps 119). Do tada nitko nije na tako dubiozan i sveobuhvatan način pristupa, promatrao i poučavao *Sveto pismo*.

»Bog je svojima odabranima dao bolju objavu sebe – *Sveto pismo*. On je to činio od početka. Prvo kroz poruke i viđenja, i službu patrijarha. Potom kroz promicanje Zakona, te propovijedanje proroka. Zato je vjerski nauk zapisan. Ovaj se nauk potvrđuje: otpadništvom naše naravi koja ako želi spoznaju Boga mora imati izvor u *Riječi Božjoj*. Stihovima *Psalama* u kojima se Bog potvrđuje kao vladar. Direktnim izjavama u *Psalmima*, te na kraju riječima našega Gospodina.« (*Instrukcije* I. VI, 1 – 4) U komentaru na *II. Timoteju* iznosi sljedeće stajalište o bogoduhnosti (grč. teopneustos) *Svetoga pisma*: »Ovo načelo razlikuje našu od svih drugih religija, i znamo da nam je Bog govorio, te smo u potpunosti osvjedočeni kako proroci nisu govorili svoja stajališta, nego su bili glas Duha Svetoga, prenosili su ono što su odozgo dobili. Svatko tko želi dobrobit od *Svetoga pisma* neka na početku prihvati kako Zakon i Proroci nisu nauke od čovjeka nego izrečene od Duha Svetoga.«

Bogoštovlje – središte života

Bogoštovlje je središnja i odredišna stvarnost života koja čovjeku daje svrhu te ga priprema za vječnost s Bogom.

Calvin vidi smisao života u slavljenju Boga. Kršćansko Bogoštovlje treba biti: Bogu na slavu, veličanje vječnoga Stvoritelja, temeljeno na *Svetomu pismu*, duhovno i u redu koji proizlazi iz naravi Boga i *Svetoga pisma*. Rad i život, te čovjekovo djelovanje trebaju biti usmjereni tako da upućuju na Boga. Taj teološki koncept će neizravno potaknuti razvoj zapadnjačkog društva, demokracije, kapitalizma, ljudskih prava, odgovornosti pojedinca, te oblikovanje svjetonazora koji vjeru povezuje sa stvarnošću i nastoji unijeti njezine istine u društvo.

Prof. dr. W. Robert Godfrey, u članku *Calvin i Bogoštovlje*, opisuje praktični aspekt i važnost Bogoštovlja u životu i teologiji reformatora. »Važnost koju je Calvin pridavao bogoštovlju očitovana je u njegovim djelatnostima ka reformiranju Bogoštovlja. On nije imao samo teologiju Bogoštovlja, nego i pastoralnu uključenost u Bogoštovlje. Kao pastir i učitelj često je predvodio Bogoštovlje. Pripremao je Bogoštovlja, liturgijske vodiče koje su crkve u Strasburgu i Ženevi slijedile. Predano je promicao pripremu *Ženevskog psaltira* koji je uključio sve *Psalme* u metričkoj formi za pjevanje kongregacije. Zanimalo ga je i okružje za Bogoštovlje. Ženevsku Crkvu Sv. Petra, u kojoj je propovijedao, je 'pročistio'. Svi su vjerski znakovi uključujući i križeve maknuli iz unutrašnjosti crkve. Vanjski križ na vrhu Crkve nije mican, ali nakon što ga je grom uništio nije obnovljen. Dok je radio na reformi Bogoštovlja, nekoliko važnih utjecaja imalo je ulogu u oblikovanju njegove misli. Naravno – *Biblija* je bila najbitnija. Uvijek je propitivao svoje ideje kroz načela *Biblije*. Calvin nije bio rigidni individualist. Tražio je mudrost i uvid drugih kršćana u biblijski nauk o Bogoštovlju. (…) Calvinova velika zainteresiranost za nasljedovanje mudrosti crkvenih otaca vidljiva je u naslovu Ženevske bogoštovne knjige, *Oblici molitvi i metode službe Sakramenata sukladno uporabi Rane Crkve*, također, u uvodu u *Ženevski psaltir* (1545.), Calvin posebno ističe utjecaj Augustina i Zlatoustoga. Od suvremenika, neupitno, najutjecajniji na Bogoštovlje je bio Martin Bucer iz Strasburga. Calvin je

proveo 'izbjeglièke' godine iz Ženeve (1538. – 1541.) u Strasburgu, te slijedio Bucerov pristup liturgiji. Calvinovo nedjeljno jutarnje Bogoštovlje u Ženevi jako je slično Bucerovom. Osnovni red je izgledao ovako:

– Liturgija Riječi –

Poziv na Bogoštovlje: *Psalam 124, 8*

Ispovijed grijeha

Molitva za oproštenje

Pjevanje *Psalma*

Molitva za iluminaciju

Čitanje *Svetoga pisma*

Propovijed

Prikupljanje milodara

Zagovornička molitva

Molitva Oče naš

Pjevanje *Apostolskog vjeroispovijedanja*

(dok se priprema Večera Gospodnja)

Ustanovljenje Večere Gospodnje

Pouka i egzoltacija

Podjela elemenata

(Tijekom podjele pjevaju se *Psalmi* ili se čita *Sveto pismo*)

Molitva zahvale

Blagoslov: Br 6, 24 – 26

Ovaj je obrazac Calvin koristio redovito nedjeljom ujutro, jedino što Večera Gospodnja nije bila svaku nedjelju. Calvin je želio da bude redovito svake nedjelje, ali nikako nije dobio dopuštenje od Gradske uprave. Glede učestalosti Večere Gospodnje Calvin je 1561. pisao: 'Pobrinuo sam se da javno iznesem kako je naš običaj nedostatan, ne bi li ga, onaj tko dođe poslije mene, mogao slobodno i lagano popraviti!' Calvin je koristio *Obrazac molitvi i liturgija* nedjeljom na Bogoštovlju, ali je prepoznao slobodu izbora od točno propisanih bogoštovnih obrazaca.«

Molitva – temelj duhovnosti

Reformator je bio čovjek molitve. Ona je bila uporišna točka njegova života i duhovnosti. Njegov su život, teologija i služba bili utemeljeni na molitvenom životu, te proizlazili iz njega.

Instrukcije kršćanske religije III, XX, 1 – 52 iznose sveobuhvatno i nadugačko nauk o molitvi, a mi samo Calvinovu definiciju i važnost molitve. »Na molitvu smo upućeni za dobivanje bogatstva koji su spremljeni za nas kod našega nebeskoga Oca. Postoji takav odnos Boga i čovjeka, po kojemu se ulazi u više svetište, i dolazi pred Boga te moli za njegova obećanja, kada hitnja zahtjeva možemo iskustveno naučiti kako to što su vjerovali na temelju njegove riječi – nije uzaludno. Također, vidimo da je sve postavljeno pred nas kao objekt iščekivanja od Gospoda, iskustveno smo traženi zamoliti ga u molitvi. Istina je: molitva iskopava bogatstva koja *Evanđelje* našega Gospodina otkrivaju očima vjere. Riječima se ne može dobro iskazati – neophodnost i dobrobit vježbanja molitve. Sigurno nije bez razloga što naš nebeski Otac obznanjuje da je naša jedina sigurnost zazvati njegovo ime. Budući time zazivamo nazočnost njegove providnosti koja nadgleda naše potrebe, njegovu silu koja nas održava kada smo slabi ili izgubimo snagu, da nas njegova dobrota primi u svoju milost, iako jadni i grješni – zazivamo ga da se očituje u nama u svojemu savršenstvu. Iz toga je darovan, našoj savjesti, veličanstveni mir i smirenost, a mi se zadovoljno oslanjamo, sa sigurnošću, da niti jedan naš grijeh njemu nije nepoznat, a on može i želi učiniti najbolje za nas.«

Rušitelji reda

Glede progona neistomišljenika – a to mu kritičari najviše zamjeraju – treba istaknuti slijedeće. S obzirom na povijesno okružje, funkcioniranje ondašnjega društva i pravnog sustava toga vremena primjedba je, u najmanju ruku, preuveličana.

Reformator je imao utjecaj, ali prvenstveno duhovni i propovjednički, u pravnom smislu bio je bez moći! Calvin nije imao ženevsko građanstvo, a dobio ga je tek 1559., pet godina prije kraja svoga života, pa nije mogao, ni teoretski, provoditi progone. Gradske vlasti su provodile sve postupke i bile zadužene za održavanje reda i provođenje zakona.

Ističemo tri primjera kako bi se vidjelo prava priroda »Calvina progonitelja«. Veliki problem Gradskoj upravi, koja je željela promicati kršćansku religioznost i stvarati okvire za uređeno društvo, zadavala je agresivna politička skupina pod imenom Libertinci. Oni su željeli društvo poganizirati, liberalizirati, te razvodniti kršćanski sustav i strukture. Nastojali su da Crkva prihvati njihovu liberalno-pogansku politiku, te su bili u stalnom sukobu s građanima. Napadali su Calvina jer su ga – kao duhovnog pastira – smatrali kočnicom promicanja njihove ideologije. Budući nisu uspjeli u svojim političkim naumima širili su lažnu sliku i netočnosti o reformatoru.

Jeronim Bolsec je, kao mnogi prije i poslije, stvarao nemir, pomutnju i nered. Napustio je redovništvo ali nastavio promicati redovničku religioznost. Nakon neuspjele službe kod jednog plemića dolazi u Ženevu. Fingirao je doktorsku i teološku naobrazbu, te je nakon dolaska počeo širiti krivovjerje i pomutnju. Calvin je razotkrio njegovu prijevaru pa je morao napustiti Ženevu. Tumarao je po: Bernu, Parizu i Orleansu i pokazivao svoje pravo lice – stvarao nerede, donosio nemire i razdore. Nakon što je otpočeo progon reformiranih kršćana odrekao se vjere, razveo i ponovo vratio starom kultu. Iznio je mnoge laži, i poluistine o reformiranim kršćanima.

Slučaj Mihaela Servetusa jedini je kontroverzni postupak. Bez da se − opravdava uzrok, priroda i posljedica −razumljiv je iz pogleda 16. st. Španjolac je bio proganjan od inkvizicije zbog radikalnih teoloških stajališta. Nakon što je u Beču tiskao knjigu, u kojoj je iznio kontroverzna i krivovjerna teološka stajališta, morao je pobjeći. Servetus je odbacivao vjeru u Boga kako ga je razumijevala kršćanska nauka od vremena apostola, te poticao odbacivanje kršćanskoga krštenja. Zbog toga ga je progonila inkvizicija, a kada je došao u Ženevu htio je tamo širiti svoju ideologiju. Vlasti su ga uhitile i zatočile. Ono što mu je stavljano na teret bilo je, u to vrijeme, određeno za smrtnu presudu spaljivanjem na lomači. Iako se, iz današnjeg pogleda, ne čini kao velika stvar, Calvin je pokazao korektnost prema Servetesu te se zalagao za blažu smrtnu presudu. Svjetovni sud ga je osudio, Calvinov prijedlog odbačen, a presuda izvršena 27. listopada 1553.

Kraj zemaljskog putovanja

Veći je dio svoga života bio lošega zdravlja. Unatoč tomu imao je veliku duhovnu i radnu energiju. Njegov primjer zorno pokazuje Božju snagu u čovjekovoj nemoći vidljiv i na primjeru apostola Pavla: 2. Kor 12, 7 – 10. Kraj je života svjedočanstvo njegove vjere u Boga i svjetonazora. Do posljednjega je dana neumorno bio u molitvi, radu i pisanju. Prijatelji su ostali zadivljeni pobožnošću, dosljednošću i ustrajnošću koje su bile sastavnice njegova života.

Svome se Gospodinu, kojega je vjerovao i slijedio, u vječnost preselio 27. svibanj 1564., u 55. godini života i 28. godini službe. Zahtijevao je skromnu sahranu, zabranio stvaranje kulta ličnosti, a svoju imovinu je, oporučno, ostavio bratu, nećacima i sirotinji. Ovaj je reformator pokazao predanost Bogu i promicanje pravoga – Božjega sustava vrijednosti i društvene pravednosti! Zbog toga je primjer istinske vjere i poticaj da se molitvom i vjerom u Boga gradi i radi život mira i napretka.

Autor: Branimir Bučanović

Izvori:

- Ford Lewis Battles, *Introduction True Piety According to Calvin*, www.the-highway.com/piety1_Battles.html
- Theodore de Beze, *The Life of John Calvin*, Back Home Industries, USA 1996.
- William J. Bouwsma, *John Calvin: A Sixteenth-Century Portrait*, Oxford University Press, Oxford 1988.
- John Calvin, *Institutes of the Christian Religion*, translated by Henry Beveridge, Hendrickson Publishers, Massachusetts 2008.
- John Calvin, *Calvin's Comentary Complete*, www.ccel.org/ccel/calvin/commentaries.i.html
- W. Robert Godfrey, *Calvin and the Worship of God*, www.wscal.edu/resource-center/calvin-and-the-worship-of-god
- Diarmaid McColloch, *A History the Reformation*, Viking, New York 2003.
- Donald K. McKim, *The Cambridge Companion to John Calvin*, Cambridge University Press, Camabridge 2004.
- Uversité de Gèneve, *Joannis Calvini opera quae supersunt omnia*, www.archive-ouverte.unige.ch/
- Williama Wilemana, *John Calvin*, Robert Banks and Son, London